

[Bertel Dahlgaard.]

men, at resultatet bliver bedst muligt både for os selv og for vor gamle verdensdel.

Her er ikke plads for politiske småfinter på den hjemlige arena. Vi må alle erkende, at de foreliggende problemer er endog særdeles komplicerede, at der arbejdes med en række store planer, som på næsten helt uoverskuelig måde griber ind i hinanden, og at vi er stillet over for en række muligheder, hvis rækkevidde for Danmarks vedkommende næppe nogen i det høje ting i dag kan have en klar og sikker opfattelse af. Vi må derfor i de kommende måneder i samdrægtighed nøje overveje vor stilling for på bedste måde at varetage vore interesser i det store spil.

Jeg vil straks henstille til den højtærede regerings overvejelse, at der til sikring af problemernes grundige belysning og en forsvarlig orientering af de politiske partier nedsættes et særligt udvalg med repræsentanter for regeringen og partierne og med sagkyndig deltagelse fra administrationen til at følge hele dette arbejde.

Jeg skal dernæst gøre nogle bemærkninger såvel med henblik på det forestående møde i OEEC om det vesteuropæiske frihandelsområde som om det nordiske økonomiske samarbejde.

Jeg er enig med regeringen i det grundsynspunkt, at Danmark ikke kan holde sig uden for frihandelsområdet, men tværtimod må have en positiv interesse i dets gennemførelse. Dette synspunkt deles utvivlsomt af alle demokratiske partier her i tinget og af næringslivet herhjemme. Argumenterne ligger klart for dagen for et lille land med en stor udenrigshandel, og jeg behøver næppe at gå nærmere ind herpå. Det kan imidlertid ikke stærkt nok understreges, at den nærmere udformning af frihandelsområdet og dermed de vilkar, som vil blive dansk erhvervsliv til del, på afgørende måde må bestemme vor holdning og øve indflydelse på vort valg mellem de foreliggende muligheder.

Her melder sig i første række, som det er sagt af alle ordførerne, problemet om landbrugets stilling i frihandelsområdet. Det er jo virkelig en mageløs holdning, England indtager i denne sag. Landbruget skal holdes udenfor, erklærer vore britiske venner, thi England ønsker at opretholde sine

imperiepræferencer og at beskytte sit landbrug. Hvad er nu det reelle indhold af denne Englands stilling? For det første at England hermed søger at løse et, skulle man synes, uløseligt problem, nemlig at sikre sig ensidig fordel ved på samme tid at være deltager i to forskellige toldområder, nemlig på den ene side Commonwealth, altså det britiske statssamfund, og på den anden side et vesteuropæisk frihandelsområde. England siger som så: landbrugsvarer udgør omkring 90 pct. af Englands samlede import fra Commonwealth. Holdes derfor disse varer uden for frihandelsområdet, kan England fortsat yde Commonwealth toldpræferencer og dog deltage i frihandelsområdet. Herved vil England kunne opretholde sin fortrinsstilling for industrivarer i de andre Commonwealthlande bl. a. på bekostning af de vesteuropæiske lande, som skal være Englands partnere i frihandelsområdet, og samtidig opnå fri adgang til det vesteuropæiske marked.

Jeg synes, at denne plan virkelig måtte aftvinge beundring, hvis det ikke var sådan, at i ganske særlig grad Danmark ville blive offer derfor. Følger man nemlig Englands ønske om at udelukke landbrugsvarer, vil vor stilling i frihandelsområdet blive den, at vi må give fri adgang til vort hjemmemarked for 90 pct. af vor samlede import fra det øvrige Europa, medens de 70 pct. af vor eksport hertil, som udgøres af landbrugsvarer, ikke opnår nogen fordele i frihandelsområdet.

Dermed er problemet imidlertid ikke udtømt. En helt afgørende sidevirkning vil blive, at de seks Bruxelleslande i deres økonomiske union vil iværksætte et særligt landbrugssamarbejde vendt imod de udenforstående lande, deriblandt Danmark. Der åbner sig altså det perspektiv for os, at vore landbrugsinteresser på de kontinentale markeder kan blive stillet endnu ringere end hidtil. At det her ikke drejer sig om småpenge, vil ses af, at vor landbrugseksport til kontinentet omtrent er lige så stor som vor landbrugseksport til England.

Englands anden betragtning, at landbruget må holdes udenfor, fordi britisk landbrug har behov for beskyttelse, er jo også ganske tankevækkende. Det står for mig som en gåde, hvordan englænderne på én gang kan tilslutte sig ideen om en mere